

LITERATUUR

L3.2

Is dit echt of niet?

Opdracht

In een Boekenkring worden eerste leesboekjes bekeken, gelezen en gepromoot

Groep:	3
Vorbereiding:	15 minuten
KIJKEN:	60 minuten
MAKEN:	60 minuten
VERWOORDEN:	30 minuten

Literaire competenties:

fantasie - werkelijkheid - metafiction

Context

Het verschil tussen fantasie en werkelijkheid leren leerlingen onder andere door veel te lezen en verhalen tot zich te nemen. Sommige verhalen spelen juist met dit fenomeen, zoals het prentenboek Raar van Mark Janssen. Er wordt dan gebruik gemaakt van metafictieve elementen in een verhaal waarbij je gaat nadenken hoe verhalen in elkaar steken.

Leerdoel

Het doel dat centraal staat:

- De leerlingen kunnen werkelijkheid van fantasie onderscheiden.

KIJKEN!**Benodigde materialen**

- *Een spook in de klas* – Marianne Busser & Ron Schröder (opvraagbaar als PowerPoint bij de contactpersoon van de Bibliotheek Oostland)

Vorbereiding

- verzamel voorwerpen die met fantasie of werkelijkheid te maken hebben
- print de bijlagen 3, 4, 5 en 6 uit

Lessuggestie

- Bespreek met de leerlingen het verschil tussen fantasie en werkelijkheid (zie bijlage 3). Welke prinsessen zijn echt? Hoe weet je dat? Kun je het ergens aan zien? (verschil foto en tekening; de echte prinsessen Amalia, Alexia en Ariane zien eruit als - en zijn ook - gewone meisjes).
- Leg voorwerpen onder een kleed en haal ze een voor een tevoorschijn: fantasie of werkelijkheid? Veel verschillende voorwerpen kunnen zowel fantasie als werkelijkheid zijn. Leg voorwerpen onder het kleed en haal ze een voor een tevoorschijn. Praat met de leerlingen over de begrippen fantasie en werkelijkheid. Met een tandenborstel bijvoorbeeld kun je je tanden poetsen, maar met een beetje fantasie is het een mannetje met raar haar.
 - Met een bal kun je spelen, maar kennen jullie een sprookje met een bal? (Kikkerkoning)
 - Een appel kun je eten, dat is gezond. Maar in het sprookje van Sneeuwwitje is de appel juist betoverd en giftig.
 - Met Lego kun je heerlijk bouwen. Daarna kun je verhaaltjes verzinnen met je bouwwerken.
 - Met verkleedkleden kun je samen avonturen verzinnen en beleven.
 - Een boek: wat heeft een boek met fantasie te maken?
 Bedenk zelf nog andere mogelijke voorwerpen die onder het kleed kunnen.
- Laat de leerlingen bedenken of ze boek-, strip- of filmfiguren kennen die geïnspireerd zijn op echte dieren, gebruik daarbij bijlage 4. Laat eerst een foto van de echte eend zien en bespreek welke fantasiedieren ze daarbij kennen (Donald Duck) enzovoorts. Misschien kennen zij er wel meer!
- Bespreek de dieren uit bijlage 5. Bestaan deze dieren echt of zijn ze fantasie?
- Ga naar de (school)bibliotheek en laat de leerlingen boeken zoeken over dieren in de werkelijkheid (bijvoorbeeld bij de Informatieboekjes) en fantasiedieren in prentenboeken en leesboeken. Waar herken je de fantasiedieren aan (dragen vaak kleren, zien er vaak net anders uit als in het echt, kunnen praten en gedragen zich als mensen)?
- Kies een paar boeken en lees de achterkant voor. Zou het verhaal fantasie zijn of echt gebeurd? Zou het echt kunnen gebeuren? Waarom wel? Waarom niet?

Variatie

Lees het boekje *Een spook in de klas* voor van Marianne Busser & Ron Schröder. Fantasie en werkelijkheid lopen in elkaar over in dit verhaal.

MAKEN!

Benodigde materialen

- *Abracadabra* – Ingrid & Dieter Schubert
- *Raar* – Mark Janssen
- *De Gruffalo* – Julia Donaldson & Axel Scheffler
- A4 papier
- plaatjes van dieren (uit bijvoorbeeld oude natuurtijdschriften)
- kleurpotloden en/of stiften

Instructie

Gekke dieren maken.

Van bestaande dieren kun je heel grappige fantasiedieren maken:

- Verzamel plaatjes van allerlei soorten dieren (uit oude natuurtijdschriften bijvoorbeeld).
- Knip ze in drie of vier stukken en laat de leerlingen kop, middenstuk en staart door elkaar husselen zodat er een nieuw dier ontstaat.
- Boeksuggesties hierbij *Abracadabra* – Ingrid en Dieter Schubert, waarin een tovenaard de dieren in het bos rare lichaamsdelen geeft van andere dieren OF *Raar* van Mark Janssen waarin dieren hun eigen spiegelbeeld zien en daardoor rare vormen aannemen.

Zelf kunnen de leerlingen ook samen grappige fantasiedieren maken:

- Geef alle leerlingen een vel A4 papier en vouw dit met hen in drieën of vieren.
- Laat ze beginnen met de poten op het onderste gedeelte. Ze trekken kleine hulplijntjes op de vouw van het volgende kantje en geven het zo door aan de leerling naast ze. Deze tekent het lijf en geeft het daarna weer door. De laatste tekent een kop of hoofd. Daarna vouwt iedereen het blaadje open en heeft de groep prachtige fantasiedieren gecreëerd.

Wat is dit voor beest?

Lees de omschrijving van een fantasiebeest stap voor stap voor, terwijl de leerlingen mee tekenen. Bijvoorbeeld:

- hij is heel groot
- heel dik
- hij is groen
- hij heeft hele kleine rode oogjes
- zijn neus is puntig
- en zijn tanden zitten vol gaatjes
- op zijn rug staan vijf gele stekels
- hij heeft roze flaporen
- en een gestreepte staart
- en een blauwe strik in
- hij draagt rode laarzen
- en een zwarte paraplu

Je kunt natuurlijk ook zelf kenmerken verzinnen. Een suggestie voor bij deze opdracht is *De Gruffalo*. In dit boek staat een uitgebreide omschrijving van een niet bestaand monster: de Gruffalo. Leerlingen kunnen zelf het dier tekenen en daarna kijken of hij lijkt op de echte Gruffalo. Tenslotte lees je het boek voor.

Lees een gedicht voor als introductie voor het tekenen van fantasiedieren (zie bijlage 4).

VERWOORDEN!

Presentatie

- Hang de gekke dieren op in de klas of presenteer ze op een andere plek.
- Hang de tekeningen van 'Wat is dat voor een beest?' op of presenteer ze op een andere plek.

Reflectie

- Bespreek de gekke dieren met de groep. Uit welke dieren lijken ze te bestaan? Hoe zou je met jouw groepje jullie dier noemen? Welke elementen zijn echt en welke fantasie?
- Bespreek de tekeningen van de opdracht 'Wat is dat voor een beest?' met de groep. Iedereen heeft dezelfde beschrijving gekregen. Zijn de dieren ook hetzelfde geworden? Wat is er anders? Wat is overal hetzelfde? Hoe zou het komen dat ze toch niet exact hetzelfde geworden zijn?
- Bespreek het verhaal *Een spook in de klas*. Wat is realiteit en wat is fantasie? Praat hierover door met de leerlingen. Wanneer merkte je dat het een in het ander overging? Is dat altijd heel duidelijk of ook wel eens een beetje onduidelijk?